

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії та археології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри

«31» серпня 2021 року №1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВКПШ ГРЕКИ В УКРАЇНІ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма «Історія», «Середня освіта. Історія»

Освітній ступінь «Бакалавр»

спеціальність 032 «Історія та археологія»,

014.03 «Середня освіта. Історія»

факультет Історичний

2021 – 2022 навчальний рік

Робоча програма курсу «Греки в Україні» для студентів освітньо-професійної програми «Історія» та «Середня освіта. Історія», III курсу ОС «Бакалавр»

Спеціальності_032 Історія та археологія, 014.03 Середня освіта. Історія

Розробник: доцент кафедри історії та археології, к.і.н. Арабаджи С.С.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>0203 гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
	Напрямок підготовки <u>Спеціальності: 032 «Історія та археологія», 014.03 «Середня освіта. Історія»</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальності 032 «Історія та археологія», 014.03 «Середня освіта. Історія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		III-й	III-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин – 120	1-й	1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Освітній рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		год. 24	год. 10
		Практичні, семінарські	
		год. 16	год. 6
		Лабораторні	
		год. -	год. -
		Самостійна робота	
		год. 80	Год. 104
Індивідуальні завдання: -			
Вид контролю: залік			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 / 80

для заочної форми навчання – 16 / 104

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «Греки в Україні» - вивчення історичного розвитку грецьких громад на українських теренах в контексті проблеми збереження їх національно-культурної ідентичності, засвоєння знань про створення специфічних форм самоврядування, економічних відносин, станової структури, релігійного життя.

Завдання:

- з'ясувати базові поняття етнічна меншість, національна меншість, громада, діаспора;
- висвітлити процес формування грецьких осередків на території України;
- охарактеризувати етнокультурні, соціальні особливості грецьких громад Львова, Ніжина, Одеси, Приазов'я тощо;
- розкрити основні проблеми грецьких громад впродовж різних історичних періодів;
- вивчити історичний процес розвитку грецьких громад на теренах сучасної України.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – нормативна з циклу дисциплін професійної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни – студенти володіють знаннями з історії України, історії Росії та історії СРСР, історії середніх віків .

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері історії грецьких громад в Україні, що передбачають застосування теорій та спеціальних наукових методів отримання інформації з різних видів джерел та історіографії.
Загальні компетентності	КЗ-2. Здатність до збору, обробки, збереження, продукування, передачі й аналізу професійно важливої інформації з різних джерел. КЗ-3. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства; спілкуватися рідною та іноземною мовами усно та письмово. КЗ-4. Здатність розвивати вміння вчитися упродовж життя з високим ступенем автономії, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж життя. КЗ-5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Аналізувати, узагальнювати, пояснювати факти, формулювати теоретичні поняття, положення, концепції. КЗ-9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. Співпрацювати з різними партнерами у групі та команді, виконувати різні ролі й функції в колективі, проявляти ініціативу, підтримувати і керувати взаєминами з іншими.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	КП-1. Володіти базовими загальними знаннями з історії, а саме: знати історичні події та хронологію. КП-2. Знати понятійний апарат історичної науки, теоретичні засади та основні пізнавальні підходи і методи, провідні напрями сучасної історичної науки. КП-3. Розуміти, здобувати, критично аналізувати та використовувати базову історичну інформацію. КП-5. Володіти спеціальними знаннями з хронології та історико-історіографічної інтерпретації проблем вітчизняної історії. КП-7. Здатність пояснювати причини і наслідки історичних подій, основні тенденції розвитку міжнародних відносин, пов'язаних із геополітичними чинниками і факторами навколишнього

	<p>середовища.</p> <p>КП-8. Здатність критично аналізувати, порівнювати й оцінювати історичні джерела, виявляти тенденційну інформацію та пояснювати її необ'єктивність.</p> <p>КП-9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (електронних, письмових, архівних та усних) згідно з професійними завданням, передусім, формуючи цю інформацію в обґрунтовану розповідь чи пояснення.</p>
Результати навчання	<p>РН 2. Знання фактичного матеріалу за фахом, базовими поняттями історії як науки та навчального предмету, основних наукових підходів, принципів та методів дослідження, термінів і понять, явищ і процесів, що складають наукові підвалини історії.</p> <p>РН 3. Знання української культури для розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійно-педагогічній і соціальній діяльності.</p> <p>РН 5. Володіння фактичними знаннями про історію людства (включаючи певні знання про сучасність): базовими загальними знаннями про головні історичні події давньої та середньовічної історії України, історичний простір, світову хронологію, історичних особистостей.</p> <p>РН 6. Знання основних історичних теорій, наукових підходів, принципів та методів дослідження, термінів і понять, явищ і процесів.</p> <p>ПР 9. Вміти презентувати результати власної професійної діяльності, обираючи найбільш ефективні засоби самопрезентації;</p> <p>ПР 10. Вміння збирати та інтерпретувати історичну інформацію на основі документальних джерел, описувати з використанням спеціальних термінів певну історичну проблему та робити зважені висновки.</p> <p>ПР 11. Вміння обирати методи та засоби (в тому числі інноваційні) для підготовки до семінарів, виконання самостійних робіт, написання індивідуальних науково-дослідних завдань, курсової роботи,</p> <p>ПР 12. Вміння формулювати тексти та короткі описи, створювати презентації на основі сучасної (оновленої) історичної інформації, яка може бути використана, наприклад, у викладанні.</p> <p>ПР 16. Вміти постійно працювати над власним професійним вдосконаленням</p>

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ГРЕКИ НА УКРАЇНСЬКИХ ТЕРЕНАХ ЗА ЧАСІВ АНТИЧНОЇ, СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ТА НОВОЇ ДОБИ.

Тема 1. Вступ до спецкурсу.

Тема 2. Давньогрецькі колонії Північного Причорномор'я (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.).

Тема 3. Візантійський вплив у Криму та на давньоруських землях. Таврійські християни-греки в коловороті кримської історії.

Тема 4. Грецьке населення Львова.

Тема 5. Грецька громада Ніжина в XVI – XIX ст.

Тема 6. Грецька діаспора Одеси наприкінці XVIII – на початку XX ст.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ІСТОРІЯ ГРЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ ПРИАЗОВ'Я. ГРЕКИ В УРСР ТА В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ.

Тема 7. Джерела з історії греків Приазов'я (кінець XVIII – початок XX ст.).

Тема 8. Формування та розвиток грецької громади Приазов'я (кінець XVIII – початок XX ст.).

Тема 9. Повсякденне життя грецького населення Приазов'я у XIX – на початку XX ст.

Тема 10. Греки в добу революцій та національно-визвольних змагань (1917 – 1920 рр.).

Тема 11. Греки УРСР у 1920-х – 1980-х рр.

Тема 12. Відродження грецької спільноти в українській державі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Греки на українських теренах за часів античної, середньовічної та нової доби.												
Тема 1. Вступ до спецкурсу.	6	2				4	7					7
Тема 2. Давньогрецькі колонії Північного Причорномор'я (VII ст. до н.е. - IV ст. н.е.).	10	2				8	10					10
Тема 3. Візантійський вплив у Криму та на давньоруських землях. Таврійські християни-греки в коловороті кримської історії (XIII-XVII ст.)	13	2	4			5	10					10
Тема 4. Грецьке населення Львова	11	2	2			7	12	2				10
Тема 5. Грецька громада Ніжина в XVI – XIX ст.	11	2	2			7	11	2				9
Тема 6. Грецька спільнота Одеси наприкінці XVIII – на початку XX ст.	11	2	2			7	10		2			8
Разом за змістовим модулем 1	60	12	10			38	60	4	2			54
Змістовий модуль 2. Історія грецької громади Приазов'я. Греки в УРСР та в незалежній Україні.												
Тема 7. Джерела з історії греків Приазов'я (кінець XVIII – початок XX ст.).	11	2				9	10	2				8
Тема 8. Формування та розвиток грецької громади Приазов'я (кінець XVIII – початок XX ст.).	13	2	4			7	12	2	2			8
Тема 9. Повсякденне життя грецького населення Приазов'я у XIX – на початку XX ст.	11	4				7	10	2				8
Тема 10. Греки в добу революцій та національно-	8					8	8					8

визвольних змагань (1917 – 1920 рр.).												
Тема 11. Греки УРСР у 1920-х - 1980-х рр.	11	2	2			7	10		2			8
Тема 12. Відродження грецької спільноти в незалежній Україні.	6	2				4	10					10
Разом за змістовим модулем 2	60	12	6			42	60	6	4			50
Усього годин	120	24	16			80	120	10	6			104

5. Перелік тем і зміст практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1	<p>Таврійські християни-греки в коловороті кримської історії (XIII-XVII ст.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Постановка проблеми. 2. Етнополітична ситуація на Кримському півострові у XIII ст. 3. Генуезькі колонії в Північному Причорномор'ї: адміністративно-територіальний устрій, склад населення та основні заняття представників грецького етносу. 4. Князівство Феодоро (Теодоро) в історії Криму. 5. Панування Оттоманської Порти на Кримському півострові: <ul style="list-style-type: none"> - управління грецькими общинами; - церковна організація кримських християн; - правове становище християнського населення; - господарська діяльність грецького населення. 6. Проблема етногенезу кримських греків (урумів та румеїв) в історіографії. 	Дослідити історію християнського населення Криму з особливою увагою на особливості розвитку грецького населення у XIII-XVII ст.	4	РН 2, РН 6, ПР 9, ПР 10, ПР 11

	7. Висновки з теми.			
2	<p>Грецьке населення Львова та Ніжина.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Постановка проблеми. Характеристика джерел та літератури. 2. Формування грецької торгової діаспори Львова та її місце в економічному житті західноєвропейського регіону (XV – XVII ст.). 3. Участь греків у діяльності Ставропігійського братства. 4. Формування грецької громади Ніжина. Її економічна діяльність. 5. Основні напрями діяльності грецького магістрату в Ніжині. 6. Висновки з теми. 	Дослідити особливості формування грецького осередку у Львові, його вплив на економічне та культурне життя регіону, а також з'ясувати етапи формування й розвитку ніжинської грецької громади.	4	РН 2, РН 6, ПР 10, ПР 11
3	<p>Грецька спільнота Одеси наприкінці XVIII – на початку XX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Постановка проблеми. 2. Формування одеської грецької громади. Особливості громадянського статусу греків Одеси. 3. Економічний розвиток грецької спільноти, її внесок в розвиток економіки Півдня України. 4. Освітня, суспільна та культурна діяльність Одеської грецької громади в XIX ст. 5. Місце Одеси в процесі координації й оформлення національно-визвольних сил грецьких повстанців. 6. Висновки з теми. 	Дослідити особливості формування грецької спільноти Одеси, її вплив на економічне та культурне життя регіону, а також роль одеських греків у процесі координації й оформлення національно-визвольних сил грецьких повстанців.	2	РН 2, РН 6, ПР 9, ПР 10, ПР 11, ПР 12.
4	<p>Формування та розвиток грецької громади Приазов'я (кінець XVIII – початок XX ст.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Постановка проблеми. 2. Причини і характер переселення греків з Криму до Приазов'я в історіографії. 	Проаналізувати процес формування грецької громади на теренах Приазов'я, простежити особливості її соціально-економічного та культурного розвитку.	4	РН 2, РН 6, ПР 9, ПР 10, ПР 11, ПР 12.

	<p>3. Заснування грецьких селищ. Діяльність Маріупольського грецького суду.</p> <p>4. Соціальні і адміністративні реформи 1860–1870-х рр. в Російській імперії та їх вплив на статус грецьких мешканців Приазов'я.</p> <p>5. Особливості господарства греків Приазов'я наприкінці XVIII – на початку XX ст.</p> <p>6. Розвиток промисловості та торгівлі.</p> <p>7. Культурно-освітній розвиток грецької громади Приазов'я.</p> <p>8. Побут грецького населення.</p> <p>9. Висновки з теми.</p>			
5	<p>Греки Приазов'я в 1920-ті – 1930-ті рр.</p> <p>1. Постановка проблеми. Характеристика джерел та літератури.</p> <p>2. Політика радянської влади щодо національних меншин в 1920-ті – 1930-ті рр.</p> <p>3. Соціально-економічний розвиток грецьких сіл в 20-30-ті рр. XX ст.</p> <p>4. Проблема організації національного шкільництва в середовищі греків Приазов'я (1920-1930-ті рр.). Культурне життя за доби «еллінізації».</p> <p>5. «Грецька операція» НКВС (1937-1938 рр.)</p> <p>6. Висновки з теми.</p>	З'ясувати особливості соціально-економічного та національно-культурного життя грецького населення в Україні протягом 1920-1930-х рр. XX ст.	2	РН 2, РН 6, ПР 9, ПР 10, ПР 11, ПР 12.
	Разом:		16	

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Вступ до спецкурсу.	4	7
2	Давньогрецькі колонії Північного Причорномор'я (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.).	8	10
3	Візантійський вплив у Криму та на давньоруських землях. Таврійські християни-греки в коловороті кримської історії (XIII –XVII ст.).	5	10
4	Грецьке населення Львова	7	10
5	Грецька громада Ніжина в XVI – XIX ст.	7	9
6	Грецька спільнота Одеси наприкінці XVIII – на початку XX ст.	7	8
7	Джерела з історії греків Приазов'я (кінець XVIII – початок XX ст.).	9	8
8	Формування та розвиток грецької громади Приазов'я (кінець XVIII – початок XX ст.).	7	8
9	Повсякденне життя грецького населення Приазов'я у XIX – на початку XX ст.	7	8
10	Греки в добу революцій та національно-визвольних змагань (1917 – 1920 рр.).	8	8
11	Греки УРСР у 1920-х – 1980-х рр.	7	8
12	Відродження грецької спільноти в незалежній Україні.	4	10
	Разом	80	104

7. Індивідуальні завдання

1. Грецька колонізація Північного Причорномор'я (VII-IV ст. до н.е.).
2. Особливості причорноморського давньогрецького культурного простору.
3. Греки в суспільно-політичному та культурному житті Київської Русі.
4. Становище грецької людності Кримського півострову за часів татарського панування.
5. Уруми та румеї – закладення початків двомовності греків Криму та України. Проблема походження субетносів в історіографії.
6. Партійно-державна національна політика та її вплив на етнічний розвиток греків УРСР (1950-ті – I половина 1980-х рр.). Літературна творчість греків Приазов'я.
7. Зміни державної політики щодо національних меншин за років перебудови та греки УРСР.
8. Активізація національно-культурного життя греків України за часів перебудови. Етнічна самоорганізація грецьких громад.
9. Політико-правові засади національно-культурного розвитку греків в українській державі.
10. Організаційні структури грецької спільноти України за часів незалежності.

8. Методи навчання

В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа-засобів; практичні: контрольні роботи, тести, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів. Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.

У освітньому процесі використовуються елементи дистанційного навчання. У разі необхідності організації викладання дисципліни повністю в дистанційному режимі всі аудиторні заняття проводяться он-лайн з допомогою ZOOM, посилання на електронний кабінет розміщуються на сторінці курсу на Навчальному порталі безпосередньо перед лекцією або практичним заняттям.

9. Засоби діагностики результатів навчання

Основними формами контролю є:

- поточний - перевірка знань на семінарських заняттях, тестування, виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань, ведення конспекту семінарів;
- семестровий – залік.

Орієнтовний перелік запитань до заліку

1. Грецька колонізація Північного Причорномор'я (VII-IV ст. до н.е.).
2. Особливості причорноморського давньогрецького культурного простору.
3. Греки в суспільно-політичному та культурному житті Київської Русі.
4. Формування грецької торгової діаспори Львова та її місце в економічному житті західноєвропейського регіону (XV – XVII ст.).
5. Участь греків у діяльності Ставропігійського братства.
6. Формування грецької громади Ніжина.
7. Брати Зосими – підприємці та меценати.
8. Економічна, соціальна та культурна діяльність Ніжинської грецької громади.
9. Становище грецької людності Кримського півострову за часів татарського панування.
10. Уруми та румеї – закладення початків двомовності греків Криму та України. Проблема походження субетносів в історіографії.
11. Причини і характер переселення греків з Криму до Приазов'я в історіографії.
12. Формування одеської грецької громади. Особливості громадянського статусу греків Одеси.
13. Освітня, суспільна та культурна діяльність Одеської грецької громади в XIX ст.
14. Місце Одеси в процесі координації й оформлення національно-визвольних сил грецьких повстанців.
15. Особливості господарства і побут греків Маріупольщини в I половині XIX ст.
16. Соціальні і адміністративні реформи 1860-1870-х рр. в Російській імперії та їх вплив на статус грецьких мешканців Північного Приазов'я.
17. Політика радянської влади щодо національних меншин в 1920-1930-ті рр.
18. Проблема організації національного шкільництва в середовищі греків Приазов'я (1920-1930-ті рр.)
19. Репресії 1937-1939 рр. щодо греків Приазов'я: причини та наслідки.
20. Партійно-державна національна політика та її вплив на етнічний розвиток греків УРСР (1950-ті – I половина 1980-х рр.). Літературна творчість греків Приазов'я.
21. Зміни державної політики щодо національних меншин за років перебудови та греки УРСР.

Післятестастійний моніторинг проводиться у вигляді ректорської контрольної роботи, що передбачає виконання тестових завдань на навчальному порталі МДУ.

10. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно розв'язав усі завдання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно розв'язав більшість завдань.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових

	відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно розв'язав половину завдань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно розв'язав меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно розв'язав окремі завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
3	демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
41-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
31-40	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
21-30	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи

	при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
10-20	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-9	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

11. Засоби оцінювання: поточне оцінювання роботи на семінарських заняттях, стандартизовані тести; презентації результатів виконаних завдань, створенні тести, залік.

Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	Кількість годин	Кількість балів
Семінарські заняття	20	25
Самостійна робота	68	25
Залік	2	50
Підсумок	90	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Оцінка за національною шкалою		Критерії оцінювання
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
90-100	A	відмінно	зараховано	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
82-89	B	добре	зараховано	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
74-81	C			Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність;

				виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
64-73	D	задовільно		Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
60-63	E			Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Викладання дисципліни (проведення лекцій і семінарських занять) передбачає аудиторію з мультимедійною дошкою або проектором. За умов дистанційного навчання – персональні комп'ютери з пакетом Microsoft Office, з доступом до Навчального порталу МДУ.

13. Рекомендовані джерела інформації

Джерела, збірники документів

1. Бадасен Г.В. По страницам истории села Ялта (Из воспоминаний о родине моей и моих предков) / Г.В. Бадасен. – Мариуполь, 2007. – 204 с.
2. Гедьо А. Грецькі громади Ніжина та Північного Приазов'я в актових матеріалах середини XVII–XIX ст. / А. Гедьо. – К., 2005. – 416 с.
3. Гедьо А. Джерела з історії греків Північного Приазов'я (кінець XVIII – початок XX ст.) / А. Гедьо. – К., 2001. – 245 с.
4. Гедьо А.В. Маріупольський грецький суд: історія створення та діяльність / А.В. Гедьо, Н.О. Терентьева, Р.І. Саєнко. – Донецьк: ДонНУ, 2012. – 480 с.
5. Греки на українських теренах: Нариси з етнічної історії. Документи, матеріали, карти / М. Дмитрієнко, В. Литвин, В. Томазов, Л. Яковлева, О. Ясь. – К.: Либідь, 2000. – 488 с.
6. Дубовин Н. Присоединение Крыма к России. Рескрипты, письма, реляции и донесения / Н. Дубовин. – СПб., 1885. – Т. 2. – 924 с.
7. Жалованная грамота христианам греческого закона, вышедшим из Крыма в Азовскую губернию на поселение // Калоеров С. А. Документы по истории греков Приазовья: В 4 т. – Т. 1: От Крыма до Мариупольского греческого округа (1652–1783). – Донецк: ООО «Юго-Восток, Лтд», 2008. – С. 349-352. – Режим доступа: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-374-370-7/978-966-374-370-7.pdf>
8. Історія повсякденності в її етнічному вимірі: спогади грека-комуніста. – К., 2008. – 334 с.
9. Калоеров С. А. Документы по истории греков Приазовья: В 4 т. – Т. 1: От Крыма до Мариупольского греческого округа (1652–1783). – Донецк: ООО «Юго-Восток, Лтд», 2008.

– 640 с. – Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-374-370-7/978-966-374-370-7.pdf>

10. Калоеров С. А. Документы по истории греков Приазовья: В 4 т. – Т. 3: В послереформенной царской России (1861–1918). – Харьков, 2016. – 717 с.
11. Калоеров С. А. Документы по истории греков Приазовья: В 4 т. – Т. 2: В Мариупольском греческом округе дореформенной России (1784–1861). – Харьков, 2016. – 326 с.
12. Об устройстве поселян-греков и армян, водворенных в Мариупольском и Ростовском уездах // Калоеров С. А. Документы по истории греков Приазовья: В 4 т. – Т. 3: В послереформенной царской России (1861–1918). – Харьков, 2016. – С. 126–128.
13. Попова (Николаева) Ф.Г. Мои девяносто лет (как я их помню) / Ф.Г. Попова (Николаева). – М.: Издательский дом международного университета в Москве, 2006. – 208 с.
14. Усенко П.Г. Мариуполь: грецьке забарвлення українського Надазов'я (кінець XVIII – початок XX ст.) / П.Г. Усенко. – К.: Інститут історії України НАНУ, 2014. – 108 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?litera&id=9722>
15. Федотов-Чеховской А. Акты греческого нежинского братства / А. Федотов-Чеховский // Киевская старина. – 1884. – Т. X. – С. 716–718.
16. Федотов-Чеховской А. Акты нежинского братства / А. Федотов-Чеховский. – К.: Керер, 1884. – 84 с

Навчальна література, загальні праці

1. Балабанов К. Національно-культурне та громадське життя греків України у другій половині XX – на початку XXI ст. / К. Балабанов, С. Пахоменко. – Мариуполь, 2006. – 260 с.
2. Греки в Україні. Методичні рекомендації до семінарських занять та засоби діагностики знань / Укл.: Арабаджи С.С. – Мариуполь, 2018. – 42 с.
3. Греки на українських теренах: Нариси з етнічної історії. Документи, матеріали, карти / М. Дмитрієнко, В. Литвин, В. Томазов, Л. Яковлева, О. Ясь. – К.: Либідь, 2000. – 488 с.
4. Слюсаренко О.О. Торгово-економічні зв'язки України і Греції: історичні традиції та сьогодення / О.О. Слюсаренко, Н.О. Терентьєва. – К.: Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2005. – 384 с.
5. Терентьєва Н. Греки в Україні: історія та сучасність. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів / Н. Терентьєва, К. Балабанов. – Київ, 2008. – Т. 2. – 387 с.
6. Терентьєва Н.А. Греки в Украине: экономическая и культурно-просветительская деятельность (XVII – XX вв.) / Н.А. Терентьєва. – К.: Аквилон-пресс, 1999. – 352 с.
7. Якубова Л. Мариупольські греки (етнічна історія) 1778 р. – початок 30-х рр. XX ст. / Л. Якубова. – К., 1999. – 331 с.

Спеціальна література

1. Arabadzhy S. Daily life of a Greek woman in the North Azov Sea region and her role in preservation of greek ethnical identity at the end of XVIII – beginning of the XX century / S. Arabadzhy // Вісник Мариупольського державного університету. – Вип. 9. Серія: Історія. Політологія / Під заг. ред. К.В. Балабанова. – Мариуполь, 2014. – С. 7–17.
2. Arabadzhy S. Motherhood and its influence on the health of women in Greek villages of the North Azov Sea region (the second half of the XIX – early XX century) / S. Arabadzhy // Вісник Мариупольського державного університету. – Вип. 10. Серія: Історія. Політологія / Під заг. ред. К.В. Балабанова. – Мариуполь, 2014. – С. 16–22.
3. Arabadzhy S. The daily life of children in Greek families of Northern Azov at the end of XIX – at the beginning XX century / S. Arabadzhy // Almanach VIE EVRASIA. - № 3. – 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.viaevrasia.com/documents/11.%20SVITLANA%20ARABAZHY.%20VIA%20EVRA%20ASIA,%202014,%203.pdf>
4. Arabadzhi S. Greek Woman in the North Azov Sea Region // Journal of the Hellenic Diaspora. – 39.1-2. – New York, USA: Pella Publishing Company, 2013. – P. 95–120.
5. Арабаджи С.С. Вживання алкоголю в повсякденному житті греків Мариупольського повіту: джерелознавчий аспект / С.С. Арабаджи // Збірка на пошану Н.О. Терентьєвої. – Київ: Інститут історії України НАН України, 2017. – С. 128 – 141.

6. Арабаджи С.С. Відображення деяких аспектів історії повсякденного життя грецького населення Північного Приазов'я у медичних звітах земських лікарів / С.С. Арабаджи // Українська державність: історія і сучасність: Круглий стіл «Історія грецьких сіл Приазов'я». Зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених / Під заг. ред. К.В. Балабанова. (Маріуполь, 2 грудня 2011 р.). – Маріуполь, 2011. – С. 4-8.
7. Арабаджи С.С. Деякі аспекти повсякденного життя грекині Приазов'я наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. / С.С. Арабаджи // Українська державність: історія і сучасність: Круглий стіл «Історія грецьких сіл Приазов'я» Зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених / Під заг. ред. К.В. Балабанова. (Маріуполь, 26 листопада 2009 р.). – Маріуполь, 2009. – С. 8-11.
8. Арабаджи С.С. Матеріально-технічна база і санітарне становище земських шкіл Маріупольського уезду і їх вплив на здоров'я учасників (на прикладі грецьких сіл кінця ХІХ – початку ХХ вв.) / С.С. Арабаджи // Культура і освіта. – Новак 2014. – № 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://vestnik-rzi.ru/2014/11/2513>
9. Арабаджи С.С. Міжетнічні відносини грецького населення Приазов'я у ХІХ – першій половині ХХ ст. / С.С. Арабаджи // Регіональна історія України. Збірник наукових статей / Гол. ред. В. Смолій; Відп. ред. Я. Верменич. НАН України. Інститут історії України, Відділ історичної регіоналістики. – Вип. 8. – К.: Інститут історії України, 2014. – С. 199-208.
10. Арабаджи С.С. Повсякденність дітей у земських школах грецьких сіл Маріупольського повіту наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. // Чорноморський літопис. – 2013. – № 7. – С. 143-149.
11. Араджиони М.А. Греки Крима і Приазов'я історія вивчення і історіографія етнічної історії і культури (80-і роки ХУІІІ-90-і роки ХХ вв.) / М.А. Араджиони. – Симферополь: Амена, 1999. – 132 с.
12. Бацак Н. Культурно-освітній розвиток грецької громади Північного Приазов'я (ХУІІІ – ХІХ ст.) / Н. Бацак. – К.: Інститут історії України НАН України, 1998. – 58 с.
13. Белоусова Л. Фонд Одеського комерційного суду як джерело для вивчення ділової життя Одеси ХІХ – початку ХХ вв. / Л. Белоусова // Грецьке підприємництво і торгівля у Північному Причорномор'ї ХУІІІ–ХІХ ст. Збірник наукових статей. – К.: Інститут історії України, 2012. – С. 35-48. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?libid=8670>
14. Божко Р.П. Маріуполь і його околиці: погляд з ХХІ століття / Р.П. Божко, Т.Ю. Були, Н.Н. Гашенко і др. – Маріуполь: Изд-во «Рената», 2008. – 428 с.
15. Волоніць В. Огляд джерел з соціальної історії греків Приазов'я ХІХ ст. / В. Волоніць // Українська державність: історія і сучасність: Круглий стіл «Історія грецьких сіл Приазов'я». Збірник матеріалів (02 грудня 2011 р.). – Маріуполь, 2011. – С. 12-14.
16. Волоніць В. Особливості землекористування в грецьких селах Приазов'я наприкінці ХУІІІ – у першій половині ХІХ ст. / В. Волоніць // Українська державність: історія і сучасність: Круглий стіл «Історія грецьких сіл Приазов'я». Збірник матеріалів (26 листопада 2010 р.). – Маріуполь, 2010. – С. 11-14.
17. Волоніць В.С. Грецька операція 1937 р. в Приазов'ї: джерельний огляд / В.С. Волоніць // Трагедія греків України в історичній пам'яті українців (80-і роковини репресивної «грецької операції»): зб. матеріалів наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 14 грудня 2017 р. / під заг. ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь, МДУ, 2017. – С. 56-60.
18. Волоніць В.С. Торговельно-комерційна діяльність греків-купців в Україні (середина ХУІІ – ХІХ ст.) / В.С. Волоніць. – Маріуполь: Акварель, 2014. – 233 с.
19. Гавриил (Розанов В.Ф.). Историко-статистическое описание церквей епархии Херсонской и Таврической / Гавриил (В.Ф. Розанов) // ЗООИД. – 1848. –Т.2. – С. 140-210.
20. Гавриил (Розанов В.Ф.). Переселение греков из Крима в Азовскую губернию и основание Готфийской и Кафийской епархии / Гавриил (В.Ф. Розанов) // ЗООИД. – 1844. – Т. 1. – С. 197-204.
21. Гавриил (Розанов В.Ф.). Отрывок повествования о Новороссийском крае, из оригинальных источников почерпнутый / Гавриил (В.Ф. Розанов) // ЗООИД. – 1853. – Т. 3. – С. 79-129.
22. Гаркавец О.М. Уруми Надазов'я: Історія, мова, казки, пісні, загадки, прислів'я, писемні пам'ятки / О.М. Гаркавец. – Алма-Ата: Український культурний центр, 1999. – 624 с.

23. Гедьо А. Актові матеріали другої половини XVII–XIX ст. з історії грецьких громад України в архівосховищах України та Росії / А. Гедьо // Роль етнічних спільнот Донеччини в розбудові української державності. – Донецьк, 2006. – С. 51-60.
24. Гедьо А. Матеріали діловодства органів самоврядування грецьких громад України останньої чверті XVIII–XIX ст.: порівняльно-типологічний аспект дослідження / А. Гедьо // Історичні і політичні дослідження. - № 112. – Донецьк, 2007. – С. 190-198.
25. Гедьо А. Матеріали діловодчої документації як джерело для вивчення соціально-економічної історії греків Північного Приазов'я / А. Гедьо // Нові сторінки історії Донбасу. – Кн. 9. – Донецьк, 2002. – С. 125-137.
26. Греки России и Украины / Сост., отв. Ред. Ю.В. Иванова – СПб.: Алетейя, 2004. – 624 с.
27. Джуха И.Г. «Пишу своими словами...» История репрессий против греков в СССР. Письма из ГУЛАГа / И.Г. Джуха. – М.: Алетейя, 2009. – 352 с.
28. Жебелев С.А. Северное Причерноморье / С.А. Жебелев. – М.: Издательство Академии наук СССР, 1953. – 388 с.
29. Захарова Г.М. Мариупольская трагедия. (О жертвах политических репрессий Мариуполя и Приазовья) / Г.М. Захарова. – Мариуполь, 2000. – 274 с.
30. Зубарь В.М. Херсонес Таврический в античную эпоху / В.М. Зубарь. – Николаев, 1997.
31. Калмакан И.К. Одесская греческая община: прошлое и настоящее (1795-1996 гг.) / И.К. Калмакан. – Одесса – Афины: Аполлон, 1996. – 160 с.
32. Калмакан І. Греки на Одещині // Еврейские вести. – 1996. - №1-2. – С. 4-5.
33. Капінус О.Л. Греки України в історіографічних дослідженнях XIX – початку XX ст. / О.Л. Капінус // Історичні і політологічні дослідження / Голов. ред. П.В. Добров. – Донецьк: Вид-во ДонНУ, 2007. – №1/2 (31/32). – С. 203–212.
34. Капінус О.Л. Грецькі громади України кінця XVII – початку XXI ст.: історіографія проблеми: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.06 «Історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни» / О.Л. Капінус. – Донецьк, 2008. – 20 с.
35. Капінус О.Л. Причини та характер переселення греків з Криму до Північного Приазов'я 1778-1779 рр.: історіографія питання // Нові сторінки історії Донбасу: Зб. статей / Голов. ред. З.Г. Лихолобова. – Донецьк, 2008. – Кн.15/16. – С.363-374.
36. Капінус О.Л. Сучасна українська історіографія переселення греків з Криму до Північного Приазов'я / О.Л. Капінус // Розвиток еллінізму в Україні у XVIII–XXI ст.: Зб. матеріалів міжнародної науково-практичної конференції 21–23 травня 2007 р. – Маріуполь: МДГУ, 2007. – С. 169–171.
37. Коробка В.М. «Загадка» Катерининської «Жалуваної грамоти...» від 21 травня 1779 р. / В.М. Коробка, Ю.В. Коробка // Актуальні проблеми науки та освіти: Збірник матеріалів XIX підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь: МДУ, 2017. – С. 101 – 102.
38. Коробка В.М. Суспільно-політичне тло здійснення «грецької операції» в Донеччині / В.М. Коробка, Ю.В. Коробка // Трагедія греків України в історичній пам'яті українців (80-і роковини репресивної «грецької операції»): зб. матеріалів наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 14 грудня 2017 р. / під заг. Ред.. К.В. Балабанова. – Маріуполь, МДУ, 2017. – С. 88 – 90.
39. Кузьминков Л. Переселение крымских греков в Северное Приазовье в 1778-1780 гг. / Л. Кузьминков. – Мариуполь, 1997 – 114 с.
40. Лильо І. До питання про діяльність грецьких купців на території Молдавії та Речі Посполитої в XVI – першій половині XVII ст. / І. Лильо // Історія торгівлі, податків та мита. – 2016. – № 1-2 (13-14). – С. 105-115. – Режим доступу: https://www.academia.edu/34449091/ДО_ПИТАННЯ_ПРО_ДІЯЛЬНІСТЬ_ГРЕЦЬКИХ_КУПЦІВ_НА_ТЕРИТОРІЇ_МОЛДАВІЇ_ТА_РЕЧІ_ПОСПОЛИТОЇ_В_XVI_ПЕРШІЙ_ПІЛОВИНІ_XVII_ст
41. Лильо І. Забута сторінка з історії роду Корняктів / І. Лильо // Спеціальні історичні дисципліни. – Ч. 17. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.academia.edu/19444449/_ЗАБУТА_СТОРИНКА_З_ІСТОРИЇ_РОДУ_КОРНЯКТИ_В
42. Лильо І. Нариси з історії грецької громади Львова XVI-XVII століть / І. Лильо. – Львів, Видавництво Львівської політехніки, 2002. – 190 с.

43. Лильо І.М. До питання про участь греків у діяльності Ставропігійського братства у Львові в XVI-XVIII ст. / І.М. Лильо // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. – Вип. 19. – Маріуполь, 2017. – С. 22-35.
44. Лихолобова З.Г. О сталинских репрессиях / З.Г. Лихолобова // Україна-Греція: досвід дружніх зв'язків та перспективи співробітництва. – Маріуполь, 1996. – С. 70.
45. Мариуполь и его окрестности / Изд. почет. попечителя Д.А. Хараджаева. – Мариуполь: Тип. А. А.Франтова, 1892. – III, 461, 55, VIII с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.nplu.org/view.html?id=3738>
46. Морозан В. Крупнейшие зерноторговцы Причерноморья и Приазовья XIX в.: методы торговли, общественная и частная жизнь / В. Морозан // Грецьке підприємництво і торгівля у Північному Причорномор'ї XVIII–XIX ст. Збірник наукових статей. – К.: Інститут історії України, 2012. – С. 113-124. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?libid=8670>
47. Назаров В.В. Древнегреческое поселение на острове Березань / В.В. Назаров. – Николаев, 1997.
48. Наседкіна Л.Д. Грецькі національні сільради та райони в Україні (друга половина 20-х – 30-ті роки) / Л.Д. Наседкіна // Український історичний журнал. – 1992. – № 6. – С. 64-72.
49. Наулко В. Хто і відколи живе в Україні. – К.: Голов. спеціаліз. ред. літ. мовами нац. меншин України, 1998. – 80 с.
50. Національні меншини в Україні, 1920 – 1930-ті роки: Історико-картографічний атлас / Упоряд.: М.І.Панчук та ін. – К.: Четверта хвиля: Голов. спеціаліз. ред. літ. мовами нац. меншин України, 1995. – 104 с.
51. Никольский В.Н. Книга памяти греков Украины / В.Н. Никольский, А.Н. Бут, П.В. Добров, В.А. Шевченко. – Донецк: Регион, 2005. – 336 с.
52. Новикова С. Особливості землеволодіння у греків Маріупольського повіту (60-90-ті рр. XIX ст.) / С. Новикова // Вісник Черкаського університету. Серія Історичні науки. – Вип. 160-161. – Черкаси, 2009. – С. 124-128.
53. Новікова С. Особливості землекористування грецьких сільських громад Північного Приазов'я (II-а пол. XIX ст. / С. Новикова // Історія України. Маловідомі імена, події, факти (Збірник статей). – Вип. 18. – Київ-Донецьк «Рідний край», 2001. – С. 7-13.
54. Новікова С. Особливості розвитку виноградарства, садівництва та городництва у грецьких селах Маріупольського повіту у другій половині XIX – на початку XX ст. / С. Новикова // Українська державність: історія і сучасність: Круглий стіл «Історія грецьких сіл Приазов'я». Збірник матеріалів (26 листопада 2009 р.). – Маріуполь, 2010. – С. 42-45.
55. Новікова С. Розвиток рибного промислу у грецьких селах Маріупольського повіту у другій половині XIX – на початку XX ст. / С. Новікова // Українська державність: історія і сучасність: Круглий стіл «Історія грецьких сіл Приазов'я». Збірник матеріалів (26 листопада 2010 р.). – Маріуполь, 2010. – С. 41-44.
56. Новікова С.В. Побут греків Маріупольського повіту за відомостями Маріупольського повітового земства та звітами вчителів Одеського учбового округу / С.В. Новікова // Гілея (науковий вісник): Збірник наукових праць. – К., 2010. – Вип. 42. – С. 40-46.
57. Новікова С.В. Репресії у середовищі грецької творчої інтелігенції Маріуполя / С.В. Новікова // Трагедія греків України в історичній пам'яті українців (80-і роковини репресивної «грецької операції»): зб. матеріалів наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 14 грудня 2017 р. / під заг. Ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь, МДУ, 2017. – С. 29-31.
58. Новікова С.В. Розвиток сільського господарства в селах Маріупольського грецького округу у середині XIX ст. / С.В. Новікова // Історичні та політологічні дослідження. – 2012. – № 1 (49). – С. 149-154.
59. Новікова С.В. Участь Маріупольського повітового земства у розвитку шкільної освіти у Маріупольському повіті у 1870 – на початку XX ст. / С.В. Новікова // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія: Збірник наукових праць. – 2017. – Вип.20. – С. 103-115. – Режим доступу: <http://visnyk-politologia.mdu.in.ua/uk/visnik-20.pdf>
60. Пахоменко С.П. Організаційне становлення грецьких громад України наприкінці 1980 – на початку 1990-х рр. / Наукові записки: Збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова / Укл. П.В. Дмитренко, Л.Л. Макаренко. – К.: НПУ, 2002. – Випуск XLIX (49). – С. 268-276.

61. Подгайко М.К. Вивчення самоврядування Маріупольської грецької громади (остання чверть XVIII – кінець XIX ст.) сучасною українською історичною наукою / М.К. Подгайко // Грані. – 2014. – № 12 (116) грудень. – С. 108-117.
62. Подгайко М.К. Проблема самоврядування грецької громади Північного Приазов'я в історіографії / М.К. Подгайко // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. – 2014. – №11. – С. 56-63.
63. Пономарьова І.С. Етнічна історія греків Приазов'я (кінець XVIII – початок XXI ст.). Історико-етнографічне дослідження / І.С. Пономарьова. – К.: Реферат, 2006. – 300 с.
64. Пряхин Ю.Д. Греческое национальное образование в Украине // Відродження. – 1993. - №7. – С. 6-11.
65. Романцов В. Старый Крым: история и современность. Историко-этнографическое исследование / В. Романцов, Г. Наметченко, С. Арабаджи. – Мариуполь: ПАО «ММК имени Ильича», 2010. – 328 с.
66. Романцов В.М. Етнополітичні та етнокультурні процеси в Маріуполі на початку демократичної революції 1917 р. Історичні уроки для сучасності. / В.М. Романцов // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія: Збірник наукових праць. – Вип. 16. – 2016.
67. Романцов В.М. Маріупольські більшовики в боротьбі за владу в 1917 р. Уроки історії на порозі 100-ліття революції. / В.М. Романцов // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія: Збірник наукових праць. – 2016. – Вип. 17.
68. Романцов В.М. Репресивна «грецька операція» сталінського режиму: наслідки та історичні уроки комуністичного тоталітарного режиму в Україні / В.М. Романцов // Трагедія греків України в історичній пам'яті українців (80-і роковини репресивної «грецької операції»): зб. Матеріалів наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 14 грудня 2017 р. / під заг. Ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь, МДУ, 2017. – С. 103-106.
69. Слюсаренко О.О. Торгово-економічні зв'язки України і Греції: історичні традиції та сьогодення / О.О. Слюсаренко, Н.О. Терентьева. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – 384 с.
70. Терентьева Н. Таємне грецьке товариство «Філікі Етерія»: організаційний та політико-ідеологічний центр підготовки грецької революції 1821-1829 рр. / Н. Терентьева. – Київ: Інститут історії України НАН України, 2005. – 352 с.
71. Толочко П.П. Давня історія України: У 2 кн. / П.П. Толочко, Д.Н. Козак, С.Д. Крижацький. – К.: Либідь, 1995.
72. Чернухін Є.К. Грецьке ніжинське братство: історіографія та джерела / Є.К. Чернухін. – К.: Інститут історії України НАН України, 1998. – 98 с.
73. Якубова Л. Грецьке село в горнилі «більшовицької перековки» (20-ті рр. XX ст.) / Л. Якубова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/JournALL/pro/pro_2010_19_1/10.pdf
74. Якубова Л. Суцільна колективізація в селах етнічних меншин. 1930-1935 рр. / Л. Якубова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/50801/17-Yakubova.pdf?sequence=1>
75. Якубова Л.Д. Національно-культурне життя етнічних меншостей України (20-30-ті роки): коренізація і денаціоналізація / Л.Д. Якубова // Український історичний журнал. – 1998. – № 6. – С. 22-36.
76. Ялі С. Греки в УСРР / С. Ялі. – Харків, 1931. – 208 с.
77. Ялі С. До справи вивчення грецького населення на Україні // Краєзнавство. – 1927. - № 2. – С. 30-32.

Інформаційні ресурси

1. Азовские греки – Режим доступу: <http://www.azovgreeks.com/>
http://greeks.ua/content/genealogicheskie-issledovaniya-rodoslovnykh-priazovskikh-grekov_ru/ru
2. Крим від античності до сьогодення: Історичні студії / Ред. кол.: Смолій В. (відп. ред.), Бачинська О., Боряк Г., Верменич Я., Гуржій О., Даниленко В. (заст. відп. ред.), Крупина В., Кульчицький С., Лисенко О., Литвин В., Матях В. (відп. секр.), Реєнт О., Рубльов О., Чухліб Т. (заст. відп.ред.), Швидкий В. (відп. секр.), Якубова Л. НАН України. Інститут історії

- України. – К.: Інститут історії України, 2014. – 707 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?litera&kat=12&id=9799&navStart=13>
3. Крим: шлях крізь віки. Історія у запитаннях і відповідях / Відп. ред. В.А. Смолій; Упорядн. Г.В. Боряк. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2014. – 456 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?litera&id=9550&navStart=61>
4. Лильо І. Грецький світ Львова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n36-1texts/lylyo.htm>.
5. Скржинская М. В. Образование и досуг в античных государствах Северного Причерноморья / Науч. ред. А. П. Толочко. НАН Украины. Институт истории Украины. – К.: Институт истории Украины, 2014. – 250 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?litera&id=9783&navStart=19>

14. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до

наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:

<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVI-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

15. Загальна інформація про навчальну дисципліну

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Греки в Україні
Освітня програма	«Історія», «Середня освіта. Історія»
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Історії та археології
Викладач ПШБ, посада	Арабаджи Світлана Сергіївна, доцент кафедри історії та археології
Електронна адреса викладача	s.arabadzhy@mdu.in.ua, svitlana.arabadzhy.teaching@gmail.com
Консультації (дата, час, можливості онлайн консультування)	Понеділок кожного тижня, 13.30, каб. 207 (Історичний факультет) або онлайн (платформи Zoom, Viber)
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	
Компетентності та програмні результати навчання	КЗ-2, КЗ-3, КЗ-4, КЗ-5 КП-1, КП-2, КП-3, КП-5, КП-6, КП-7, КП-8, КП-9 РН 2, РН 3, РН 5, РН 6 ПР 9, ПР 10, ПР 11, ПР 12, ПР 13

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
1-й	120/4			науково-дослідне завдання	Залік

Завідувач кафедри

Володимир РОМАНЦОВ

Гарант ОП

Світлана НОВІКОВА

Гарант ОП

Наталя ШИПІК

